

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om den norrländska andelsmejerilånefondens ombildande till en för hela riket avsedd mejerilånefond.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 207 av herrar *Petersson* i Lerbäcksbyn och *Lilliecreutz* har hemställts, *dels* att riksdagen ville besluta, att den nuvarande norrländska andelsmejerilånefonden skall ombildas till en för hela riket avsedd mejerilånefond, förslagsvis benämnd statens mejerilånefond, ur vilken lån för inrättande av andelsmejerier må utlämnas på i huvudsak samma villkor som nu gälla för norrländska andelsmejerilånefonden, dock att räntan för lån, som utlämnas från den sålunda ombildade fonden, skall utgöra 4 procent, *dels* att å riksstaten för budgetåret 1928—1929 måtte bland utgifter för kapitalökning uppföras ett belopp av 300,000 kronor att tillföras fonden i fråga.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Norrländska andelsmejerilånefonden, som efter framställning av Kungl. Maj:t tillkom genom beslut vid 1917 års riksdag, inrättades för understödjande av andelsmejeriers anläggande i Dalarna och Norrland. Enligt de genom kungörelsen den 3 juli 1917 (nr 422) för lån ur fonden fastställda allmänna villkor och bestämmelser kan hushållningssällskap, som önskar från fonden utlämna mejerilån till anläggande av nya andelsmejerier med inredning och utrustning, av lantbruksstyrelsen beviljas statslån från fonden; därvid styrelsen ock har att fastställa den tid, inom vilken vid varje särskilt företag mejerianläggningen skall påbörjas och fullbordas. Å lyftat oguldet statslånebelopp skall hushållningssällskapet erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen. Sedan lånet innehafts under två år från lyftningsdagen skall vid utgången av vart och ett av de därpå följande femton åren återbetalas en femtondel av det ursprungliga beloppet. Mejerilån må ej till något mejeriföretag beviljas till högre belopp än 15,000 kronor och må icke uppgå till mera än den uppskattade kostnaden för anläggandet av mejeriet med inredning och utrustning. Om mejerilån skall mellan hushållningssällskapet och låntagaren upprättas fullständigt lånekontrakt, vari bestämmelser skola finnas

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 10 saml. 13 häft. (Nr 38—41.)

intagna bland annat rörande lånets belopp, säkerheten och villkoren i fråga om ränta och återbetalning. Vid uppgörande av sådant kontrakt må med vissa undantag andra villkor icke beviljas i fråga om ränta och återbetalning än som stadgats angående statslånet.

Fondens kapital, som från början bestämdes till 150,000 kronor, har genom beslut vid 1919 och 1920 års riksdagar så ökats, att det för närvarande uppgår till 400,000 kronor. Fondens odisponerade tillgångar utgöra nu enligt vad utskottet inhämtat i runt tal 100,000 kronor.

I motionen göres gällande, att jämväl inom vissa delar av södra och mellersta Sverige behov föreligger att kunna genom statens medverkan erhålla lån för anläggning av andelsmejerier och hemställas i anslutning härtill om en ombildning av den norrländska andelsmejerilånefonden till en för hela riket avsedd mejerilånefond. Samtidigt ifrågasättes en sänkning av räntan från nuvarande fem procent till fyra procent.

Utskottet.

Om behovet av en utsträckning på sätt motionärernas förslag innebär till jämväl södra och mellersta Sverige av statens medverkan för åstadkommande av andelsmejerier kan utskottet i saknad av utredning i ärendet icke bilda sig något bestämt omdöme. Emellertid vill utskottet erinra, att utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 1 punkt 81 med anledning av inom riksdagen väckta motioner — avseende att förbättra de svenska mejeriprodukternas anseende inom de stora konsumtionsländerna — föreslagit utredning rörande de åtgärder, som kunna vara erforderliga för avhjälpan av de i vissa avseenden otillfredsställande förhållanden, som för närvarande råda i fråga om smörexporten. Då jämväl den i förevarande motion väckta frågan torde kunna hänföras till de spörsmål, vilkas klarläggande avses med den ovannämnda av utskottet tillstyrkta utredningen, lär i nämnda sammanhang den nu ifrågasatta åtgärden bliva föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet.

Med hänsyn till det anförda anser sig utskottet icke kunna förorda motionen.

Utskottet hemställer sålunda,

att förevarande motion II:207 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 april 1928.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 34.